

A költészet lényegéről

A költészetet magas szinten művelők arcéle alkotásaikban mindig felismerhető. Mészöly Miklós így rajzolja meg három költő arcélét: Nemes Nagy: habzásból fölcsapott arcél. Pilinszky: mosolytalan, derűs megsemmisültség. Weöres: organikus kristály.

Vajon megláthatja-e az ember a saját arcélét, s ha igen, képes-e arra, hogy pontosan körülírja, hiszen a költészet nincs kötelezve arra, hogy indokolja magát, vagy tárgyában evidenciákat fogalmazzon meg. Mégis, ha vallanom kell a költészet jelentőségéről, úgy gondolom; létélményeim szavakban történő megfogalmazása során nem mindegy, hogy mások számára miként történik ezen létélmények befogadása, továbbértelmezése.

Nehéz egészen pontosan megfogalmazni, kétségtelen azonban, hogy a költő mágikus térben mozog, s ebben a térben nyíltan megmutatja lapjait, mégis sokszor visszautasítja a játékban való részvételt, hogy önnön sorsának teremtő ösztönét és pusztító szenvedélyét egyensúlyban tarthassa. Megmutatja belső titkait, de csak kellő távolságból engedi nézni a csodát. Nem akarja, hogy költészete magánüggé váljon, de önmagát feladva sem akar nyíltan áldozattá válni.

Végül számomra a költészet a rejtőzködés feloldozásának kísérlete is, melyben az időt és a személyt szándékosan válogathatom, bizonyos látszat-inkognitót teremthetek. A szavak hirtelen felbukkanásával a pusztá hangzáson túl másfajta jelentéstartalmat adhatok a kísérletezésben, a képszuggesztio védőbástyája mögé húzódhatok. S akkor is én vagyok a sorok mögött, ha másvalaként szólítom meg magam, s akkor is a jelenben vagyok, saját közérzet-dimenziómban, amikor múlt időt használok.

Önmagam régi énjének megtagadása válik bennem állítássá, értelmezni tudom a bennem felhalmozódó tények szerepét, majd végül megtalálom magamban azokat a belső tartalékokat, melyeknek birtoklása megszünteti bennem a hiányérzeteket. Az önleleplezés során szóra bírom önmagam. Látszat-inkog-

nitóba rejtve tudom megvalósítani személyes önmagam takarását, s a leleplezést nyitottságként tudom értékelni.

A költészet tehát számomra egy belső tartalék birtoklása, mellyel szimbiózisban élek olyan módon, hogy életem minden megtapasztalt vereségét a győzelem előképének tudom tekinteni. Így nyer bennem autenticitást a belső csend, a történelmi csend és a változást hozó hajnal együttes jelenléte.

Ortega alkotói tanácsát tartom mindenképpen megszívlelendőnek. Olvasásában a valódi élet teljességét úgy kell megvalósítani, hogy olyan horizont álljon előttünk, mely minden lehetőség számára nyitott.

Lélek inventárium

Emberszabású mindenséget várok,
s kötelez a látomásos metafora,
individualista vagyok ösztönösen,
ott ülök az érzékenység patikamérlegén
épségemen *feedback* a megbontás nyoma.

Többet mutatok a szerep mögött,
s ha csak az álarcok kommunikálnak,
az értelem sugara árnyékban marad,
csak versem lesz mindenkor jutalomfalat.
Itt ülök egy tányér képzelettel, s ha a
sarjak mégis túlnőnek az ágon,
átültethetem zsolttáros ártatlanságomat.

Fel akarom ismerni saját fényképem,
örökös inventáriumba adom magam.
A légkörben feloldódnak a szavak, s már
nem akarok többé tanítani, csak mesélek.
Mesélek arról, hogy nincsenek konvenciók,
Grimmel és Freuddal továbbítom az üzenetet.
Leadtam a drótot az égnek, s most itt állok
a szószéken – itt állok, hogy hirdessem
mindenszabású emberségem.

Tudom, egyszer kibomlik a helyzet,
leltárba vehetem magam, selejtezés nélkül
mert *nobless oblige* – a nemesség kötelez.

Védjegy

Egy madár van a tenyeremben,
csak enyém ez a védjegy.
Ott fekszünk a horizonton, ketten,
ketten vagyunk az ismeretlen csendben.

Egy madár van a tenyeremben,
szárnyain égszínkéék törmelék,
szalakóta bújik ott, hátán hever,
s ajkamról mennyei eledelt követel.

Eleségért kiált a madár,
pelikán vagyok, átadom magam,
felszabadítom lényegemet vele,
s átmelegszik az otthon üzenete.

Egy madár van a tenyeremben,
ez a fészek bölcső és temető.
Hozzám tévedt magányos idegen,
tévelygő angyal tűzkerekeken.

Itt a végeken jól látszik a kezdet,
most magyarázom neki az embert.
Meséimben rejtőzik az igazság,
s a délibábbból megmarad a valóság.

Egy madár van a tenyeremben,
csak enyém ez a védjegy.
Nagy Elődök arca kísér a fényben,
s a Jóság szoborrá ég kemencémben.